T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/331
KARAR NO : 2023/529
KARAR TR : 10/07/2023

ÖZET: Davalı okul tarafından 4 yıllık kayıt ücreti olarak tahsil edildiği iddia olunan bedelin iadesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : H.A
Davalı : Adli Yargı
Ayten Şaban Diri İlköğretim Okulu Müdürlüğü
Davalı : İdari Yargı
Ayten Şaban Diri İlköğretim Okulu Okul Aile Birliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, kızını 2021-2022 eğitim dönemi için davalı okulun 1. sınıfına kaydettirdiğini, kayıt esnasında kendisinden 4 yıl için 3.600 TL kayıt ücreti talep edildiğini, ücreti ödediğini, adres değişikliği nedeniyle çocuğunu farklı bir okula kaydettirdiğini ve kayıt ücreti olan paranın iadesini talep etmesine rağmen iade yapılmadığını ileri sürerek, 2700 TL'nin iadesi için Çankaya İlçe Tüketici Hakem Heyetine müracaat etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Çankaya İlçe Tüketici Hakem Heyeti 26/12/2022 tarih ve 02362022000730 sayılı kararı ile, talebin reddine itiraz yolu açık olmak üzere karar vermiştir. Davacı tarafından bu karara itiraz edilmiştir.

3. **Ankara 5. Tüketici Mahkemesi 16/01/2023 tarih ve E.2023/25, K.2023/19 sayılı kararı** ile, davalının resmi ilköğretim kurumu olması nedeniyle idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davacının itirazının kısmen kabulü ile Çankaya İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 26/12/2022 tarih 02362022000730 sayılı kararının kaldırılmasına, talebin görev yönünden reddine yazılmak suretiyle kararın düzeltilerek onanmasına kesin olarak karar vermiştir.

4. Davacı vekili bu kez, 3.600 TL kayıt ücretinin yasal faizi ile birlikte tarafına ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 8. İdare Mahkemesi 04/05/2023 tarih ve E. 2023/683 sayılı kararı** ile, *"davada, idarece tesis edilen bir idari işlemin söz konusu olmadığı, bu kapsamda davanın iptal davası niteliğinde de açılmadığı, her ne kadar adli yargı merciince kamu gücü kullandığı gerekçesiyle idari yargının görevli olduğu yönünde karar verilmişse de, resmi bir ortaöğretim kurumunda yasal olarak alınan herhangi bir kayıt ücreti bulunmadığı, bu kapsamda davacının yaptığı ödemenin bireysel olarak herhangi bir kamu gücü kullanılmadan yapıldığı, bu nedenle idari makamlarca tesis edilen bir idari işlem olmadan, kamu gücü ihtiva etmeyen ve idarenin bir dahili olmayan bireysel işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlığın özel hukuk kuralları uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"* belirtilerek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın 42. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

8. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 285. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bağışlama sözleşmesi, bağışlayanın sağlar arası sonuç doğurmak üzere, malvarlığından bağışlananа karşılıksız olarak bir kazandırma yapmayı üstlendiği sözleşmedir."

9. Kanun'un *"Yüklemeli bağışlama"* başlıklı 291. maddesinin birinci cümlesi şöyledir:

"Bağışlayan bağışlamasına yüklemeler koyabilir. Bağışlayan, sözleşme gereğince bağışlanan tarafından kabul edilmiş olan yüklemelerin yerine getirilmesini isteyebilir."

10. Aynı Kanun'un *"Bağışlamanın geri alınması"* başlıklı 295. maddesi şöyledir:

"Bağışlayan, aşağıdaki durumlardan biri gerçekleşmişse, elden bağışlamayı veya yerine getirdiği bağışlama sözünü geri alabilir ve bağışlananın istem tarihindeki zenginleşmesi ölçüsünde, bağışlama konusunun geri verilmesini isteyebilir:

1. Bağışlanan, bağışlayana veya yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemişse.

2. Bağışlanan, bağışlayana veya onun ailesinden bir kimseye karşı kanundan doğan yükümlülüklerine önemli ölçüde aykırı davranmışsa.

3. Bağışlanan, yüklemeli bağışlamada haklı bir sebep olmaksızın yüklemeyi yerine getirmemişse."

11. Milli Eğitim Temel Kanunu'nun *"Genel amaçlar"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Türk Milli Eğitiminin genel amacı,Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983-2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

..."

12. Kanun'un *"Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği"* başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir."

13. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği'nin"*Birliğin görev ve yetkileri"* başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi şöyledir:

"f) Okula yapılan ayni ve nakdî bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, şartlı bağışları amacına uygun olarak kullanmak."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 10/07/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davalı okul tarafından 4 yıllık kayıt ücreti olarak tahsil edilen 3.600 TL'nin iadesi istemiyle açılmıştır.

17. Dosyanın incelenmesinden, davacının, kızını 2021-2022 eğitim dönemi için davalı okulun 1. sınıfına kaydettirdiğini, kayıt esnasında kendisinden 4 yıl için 3.600 TL kayıt ücreti talep edildiğini ve ücreti ödediğini, bilahare adres değişikliği nedeniyle çocuğunu farklı bir okula kaydettirdiğini ve kayıt ücreti olarak ödenen paranın iadesini talep etmesine rağmen iade yapılmadığını ileri sürerek, 2700 TL'nin iadesi için Çankaya İlçe Tüketici Hakem Heyetine müracaat ettiği, Hakem Heyetinin talebi reddetmesi üzerine, adli yargı yerinde okul müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde ise okul aile birliği aleyhine dava açıldığı anlaşılmaktadır.

18. Bağışlama sözleşmesi, bağışlayanın malvarlığından bağışlanana karşılıksız olarak bir kazandırma yapmayı üstlendiği sözleşmedir. Bağıştan dönme ise bağışlayanın tek yanlı, bağışlanana varması gereken beyanıyla, geriye yürürlü olarak hukukî ilişkiye son veren yenilik doğurucu bir haktır. Bağışlayan koşullu veya mükellefiyetli şekilde bağışta bulunmuşsa, bağışlanandan hukuka, ahlaka aykırı veya imkânsız olmadığı sürece 6098 sayılı Kanun'un 291. maddesi uyarınca koşul veya mükellefiyetin yerine getirilmesini isteyebilir. Haklı bir neden olmaksızın yerine getirilmemesi hâlinde de aynı Kanun'un 295. maddesine dayanarak bağıştan dönme hakkını kullanıp verdiğini geri isteyebilir.

19. Somut olayda, davalı tarafın kamu kurumu olması ve eğitim öğretimin de ücretsiz olması hasebiyle davacı talebinin, bağış ve bağıştan dönme olduğu, taraflar arasındaki uyuşmazlığın 6098 sayılı Kanun'dan kaynaklandığı ve bu kapsamda talebin özel hukuk hükümleri uyarınca genel yetkili adli yargı yerlerince değerlendirilmesi gerektiği açıktır.

20. Bu sebeple, davacı tarafından yapılan bağış ve sonrasında bağıştan dönmeye yönelik açılan ve idari dava türlerinden olmayan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Ankara 8. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ankara 5. Tüketici Mahkemesinin 16/01/2023 tarih ve E.2023/25, K.2023/19 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 8. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 5. Tüketici Mahkemesinin 16/01/2023 tarih ve E.2023/25, K.2023/19 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

10/07/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN